

การสร้างควมได้เปรียบในเชิงการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยเพื่การเข้าสู่

ประชาชคมเศรษฐกิจอาเซียน

Creating a competitive advantage for Thai industry to enter

ASEAN Economic Community

ดร. ณ์ฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: touch_life@outlook.co.th

ABSTRACT

This academic article is for presenting. Creating a competitive advantage for Thai industry. To enter ASEAN Economic Community Using a presentation format, by analyzing documents and research reports, the advantage is (1) Factors Factors Production factors of domestic industry Demand factors, related and supporting industries, corporate strategy, structure and rivalry, government policy, The driving force is 1) potential new entrants 2) rivalry 3 substitute 4 purchasers 5 (suppliers) At the heart of competitive strategy is to create a competitive advantage. (1) Differentiation strategies. (differentiation) (2) cost leadership (3) focus strategy The overall picture should change the pattern of Thai industrial development. To create a competitive advantage: (1) environmentally and socially-oriented production; (2) industry competition focused on standardization; (3) use of technology and wisdom in value-adding. (4) networking; (5) linking production to industrial and inter-industry networks; (6) (7) The importance of management, taking into account risk factors in various areas. (8) Create a new market access pattern. For access

Keywords: Creating Competitive Advantage, Industrial Competition, ASEAN Economic Community

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เพื่อนำเสนอ การสร้างควมได้เปรียบในเชิงการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย เพื่การเข้าสู่ ประชาชคมเศรษฐกิจอาเซียน ใช้รูปแบบการนำเสนอโดยการวิเคราะห์จากเอกสารและรายงานการวิจัยต่างๆ พบว่า ปัจจัยสร้างควมได้เปรียบคือ (1) ปัจจัยการผลิต (factors conditions) ปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมในประเทศ ปัจจัยด้านอุปสงค์ (demand conditions) ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ (related and supporting industries) ปัจจัยด้านกลยุทธ์โครงสร้างและการแข่งขัน (firm

strategy, structure and rivalry) นโยบายภาครัฐ (government) การสร้างความได้เปรียบโดยการการขับเคลื่อน คือ 1) กลุ่มคู่แข่งรายใหม่ (potential new entrants) (2) กลุ่มคู่แข่ง (rivalry) (3) กลุ่มสินค้าทดแทน (substitute) (4) กลุ่มผู้ซื้อ (buyers) (5) กลุ่มผู้จำหน่ายวัตถุดิบ (suppliers) ซึ่งหัวใจของกลยุทธ์การแข่งขันเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน (1) กลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง (differentiation) (2) กลยุทธ์การมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ (cost leadership) (3) กลยุทธ์การเจาะจงในตลาด (focus strategy) ซึ่งโดยภาพรวมควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน คือ (1) การผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสังคม (2) การแข่งขันของอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างควมยอมรับในเรื่องมาตรฐาน (3) การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า (4) การสร้างเครือข่ายความ (5) เชื่อมโยงการผลิตเป็นเครือข่ายภายในอุตสาหกรรมและระหว่างอุตสาหกรรม (6) การสร้างความสามารถหลักเฉพาะด้านที่มีความสามารถสูงสุด (7) การให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการคำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงในด้านต่างๆ (8) สร้างรูปแบบการเข้าถึงตลาดผ่านช่องทางใหม่ เพื่อการเข้าถึง

คำสำคัญ: การสร้างความได้เปรียบ, การแข่งขันด้านอุตสาหกรรม, ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและความสัมพันธ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจการค้า สังคม วัฒนธรรม การพัฒนาทางเทคโนโลยี บริษัทข้ามชาติ สถาบันระหว่างประเทศ และอื่นๆที่เชื่อมโยงกันจนเป็นโลกไร้พรมแดน โดยเฉพาะการที่ประเทศไทยเข้าสู่ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาเซียน (Association of Southeast Asian Nations) หรือ มีชื่อย่อเรียกว่า “อาเซียน” (ASEAN) ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2510 สมาชิกเริ่มแรกมี 6 ประเทศ คือ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ภายหลังได้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 4 ประเทศ คือ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม เพื่อสร้างสัมพันธภาพและสันติภาพในภูมิภาคอันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคม และ

วัฒนธรรม และได้มีการรวมกลุ่มเพื่อขยายความร่วมมือและการค้าระหว่างกันให้มากยิ่งขึ้น โดยในการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 8 เมื่อปี พ.ศ. 2545 ที่ประเทศกัมพูชา มีมติเห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และในปี พ.ศ. 2546 ผู้นำอาเซียนได้ เห็นชอบให้มีการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and production base) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน (Competitive economic region) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค economic development) และการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจ

โลก (integration into global economy) (ศูนย์อาเซียนศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559, หน้า 2-3) การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นการผนึกกำลังร่วมกันในส่วนภูมิภาค และเป็น การรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนจะได้รับผลประโยชน์จากขนาดตลาดและ ฐานการผลิตร่วมกัน (Economy of Scale) โดยเฉพาะประเทศไทยที่มีปัจจัยทางด้านสังคม วัฒนธรรม และภูมิศาสตร์เอื้ออำนวยให้เป็น ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยการพัฒนา อุตสาหกรรมในประเทศไทยที่ผ่านมายังให้ ความสำคัญไปที่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเป็น หลัก มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และเป็น อุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออก ซึ่งมีความอ่อนไหว ต่อภาวะเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้น ภาคอุตสาหกรรมไทยจึงจำเป็นต้องมุ่ง แสวงหาแนวทางการพัฒนาเพื่อเป็นการสร้างความ ได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน เพื่อการเข้าสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน โดยการสร้างมูลค่าทาง เศรษฐกิจยุคใหม่ และให้ความสำคัญกับการพัฒนา อุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและ สอดคล้องกับศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ใน ประเทศ ตลอดจนการเพิ่มคุณค่าสร้างมูลค่าให้กับ กลุ่มสินค้าที่ประเทศไทยมีความสามารถในการ แข่งขัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันใน ตลาดอุตสาหกรรม ต่อสู้ในระบบเศรษฐกิจโลก และเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่าง เป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงสุด

การสร้างรายได้เปรียบในเชิงการแข่งขันของ อุตสาหกรรมไทย

การสร้างรายได้เปรียบในเชิงแข่งขันของ อุตสาหกรรมไทยเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนเป็นเรื่องจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมไทยในการ ที่จะสร้างมูลค่าให้กับกลุ่มสินค้าที่ประเทศไทยมี ความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกและ อาเซียนโดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. การสร้างรายได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน ระดับชาติและระดับอุตสาหกรรม

การสร้างรายได้เปรียบในเชิง การ แข่งขันในระดับชาติและระดับอุตสาหกรรมควรให้ ความสำคัญกับปัจจัยที่กำหนดความได้เปรียบใน การแข่งขันของประเทศ 4 ปัจจัย ซึ่งมีความสัมพันธ์ ซ้ำกันและกัน ในการยกระดับการเพิ่มมูลค่าและ บริการเพื่อให้ได้เปรียบเชิงแข่งขัน คือ (1) ปัจจัยการ ผลิต (factor conditions) (2) ปัจจัยด้านอุปสงค์ (demand conditions) (3) ปัจจัยด้านอุตสาหกรรม สนับสนุน และเกี่ยวเนื่องกัน (related and supporting industries) และ (4) ปัจจัยด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง และการแข่งขัน (strategy , structure and rivalry) นอกจากนี้ยังต้องมีปัจจัยเสริมคือ นโยบายภาครัฐ (government) ซึ่งมีรายละเอียดใน แต่ละปัจจัยดังนี้ (M.E. Porter, 1998, pp. 140-145)

1. ปัจจัยการผลิต (factors conditions) ปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมในประเทศจะเป็น ตัวกำหนดความได้เปรียบเชิง แข่งขันโดย ประกอบด้วยแรงงาน วัตถุดิบ เงินทุน และที่ดิน แต่ ในปัจจุบันปัจจัยการผลิตนี้ต้องหมายถึง เทคโนโลยี

ความรู้ และระบบสาธารณสุขโรคต่างๆ รวมทั้งการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งหากมีเพียงพอและครบถ้วนแล้ว จะทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสูงขึ้นได้

2. ปัจจัยด้านอุปสงค์ (demand conditions) อุปสงค์หรือความต้องการในประเทศจะทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันในตลาดโลกและอาเซียนมากขึ้น เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาค่าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ด้านคุณภาพและปริมาณ ความต้องการภายในประเทศที่เพียงพอจะสามารถรองรับการผลิตปริมาณมากๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดต้นทุน เกิดการพัฒนาและขยายตัวของผู้ผลิต ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำมาซึ่งการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้ผลิตยังสามารถสร้างความชำนาญในการผลิต ก่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ และเทคโนโลยีการผลิต มีการปรับปรุงประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการผลิตในระยะยาวและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ จะก่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง และจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ผลิตเร่งพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น

3. ปัจจัยด้านอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ (related and supporting industries) อุตสาหกรรมไทยที่จะมีความได้เปรียบแข่งขันสร้างเสริมความสามารถหรือศักยภาพให้มีการพัฒนาค่าให้ตรงกับความต้องการภายในประเทศ จะมาจากการสร้างความร่วมมือกันระหว่างผู้จัดส่งวัตถุดิบกับผู้ผลิต รวมทั้งการมี

อุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือมีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมสูง ก็จะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จก่อให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขันระหว่างประเทศเหนืออุตสาหกรรมเดียวกันของประเทศอื่นๆ

4. ปัจจัยด้านกลยุทธ์โครงสร้างและการแข่งขัน (firm strategy, structure and rivalry) กลยุทธ์ทางธุรกิจการจัดการโครงสร้างและระบบการบริหารอย่างเหมาะสมของผู้ผลิต จะทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะทำให้เกิดการพัฒนาสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและทำให้อุตสาหกรรมนั้นประสบความสำเร็จและก่อให้เกิดการได้เปรียบด้านต้นทุนที่ลดลงเมื่อมีการผลิตปริมาณมาก ถ้าผู้แข่งขันในอุตสาหกรรมเดียวกันกระจุกตัวที่อยู่อาณาเขตเดียวกัน จะมีการติดต่อและทำธุรกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทำให้ความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

5. นโยบายภาครัฐ (government) ความสำเร็จของอุตสาหกรรมขึ้นอยู่กับการสนับสนุนของภาครัฐ โดยให้เอกชนหรือภาคธุรกิจเป็นหลักในการดำเนินธุรกิจ การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ

รัฐบาลมีจุดมุ่งหมาย ที่จะ เพื่อให้เกิดผลิตภาพสูงสุดแก่ระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะนำมามาตรฐานความอยู่ที่ดีมาให้แก่ประชากรของประเทศ ซึ่งภาครัฐควรกำหนดนโยบายเศรษฐกิจที่จะกระตุ้นให้ภาคอุตสาหกรรมมีการปรับตัวไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการผลิตในขั้นที่สูงขึ้น มีการปรับปรุงการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้ามากยิ่งขึ้น

2. การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ระดับอุตสาหกรรม (M.E.Porter, 1985, p.157)

การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระดับอุตสาหกรรมด้วยการใช้พลังการขับเคลื่อนทั้ง 5 (Five-Force) เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันตามกลยุทธ์การแข่งขัน (competitive strategy) ที่เชื่อว่าการทำธุรกิจอุตสาหกรรมจะประสบปัญหาหรือมีการแข่งขันมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับพลังการขับเคลื่อนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจอุตสาหกรรม 5 ประการ (5 forces) ที่สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน คือ

1. กลุ่มคู่แข่งรายใหม่ (potential new entrants) อุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะมีคู่แข่งรายใหม่เข้ามาอยู่เสมอ ดังนั้น การแข่งขันภาคอุตสาหกรรมจะเพิ่มสูงขึ้น และการแข่งขันมักมีความรุนแรงมากขึ้นเพราะเป็นเรื่องง่ายที่บริษัทต่างๆจะเข้ามาสู่ภาคอุตสาหกรรมตลอดเวลา ดังนั้นภาคอุตสาหกรรมของไทยจะต้องมีการพัฒนาทุกส่วนและปรับตัวเพื่อความอยู่รอดและเติบโตอย่างต่อเนื่องในอุตสาหกรรมเดียวกันโดยการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน

2. กลุ่มคู่แข่ง (rivalry) ที่มีอยู่ในอุตสาหกรรมโดยพิจารณาจากจำนวนคู่แข่ง การพัฒนาเทคโนโลยีของคู่แข่งและอัตราการเติบโตของตลาด ถ้าอุตสาหกรรมอัตราการเติบโตของตลาดยังเติบโตสูงการแข่งขันก็จะไม่รุนแรง แต่ถ้าอุตสาหกรรมอัตราการเติบโตของตลาดต่ำการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของบริษัทอุตสาหกรรมจะมีการแข่งขันที่มีความรุนแรงมาก ดังนั้น

อุตสาหกรรมไทยจึงต้องสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้วยการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบและการตลาดรวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์และความสนิทสนมกับลูกค้า

3. กลุ่มสินค้าทดแทน (substitute) ถ้าผลิตภัณฑ์นอกจากจะต้องแข่งขันกับคู่แข่งแล้ว ยังมีสินค้าทดแทนที่เข้ามาแย่งลูกค้าด้วย การแข่งขันนั้นจะยิ่งมีความรุนแรงมากโดยเฉพาะถ้ามีทางเลือกในผลิตภัณฑ์ราคาถูกกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกัน ดังนั้น ปัจจัยที่จะลดภัยคุกคามจากสินค้าทดแทนได้นั้นจะต้องสร้างความแตกต่างในตัวผลิตภัณฑ์ด้วยการออกแบบและรักษาคุณภาพการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มลูกค้า การบริการหลังการขายที่ยืดเยื้อ การสร้างความจงรักภักดีในกลุ่มลูกค้า การคืนกำไรสู่สังคม

4. กลุ่มผู้ซื้อ (buyers) อำนาจต่อรองของผู้ซื้อหรือลูกค้ามีมากในอุตสาหกรรม การแข่งขันจะมีความรุนแรงมาก อำนาจการต่อรองของผู้ซื้อหรือลูกค้าเป็นตัวกำหนดราคา กำไรและปริมาณการซื้อพลังการต่อรองของผู้ซื้อหรือลูกค้าจะมีสูงเมื่อปริมาณการซื้อสูง เพราะอำนาจการต่อรองที่มากขึ้นทำให้เปลี่ยนใจไปซื้อสินค้าของคู่แข่งได้ ในปัจจุบันสินค้าผลิตภัณฑ์ต่างๆคล้ายกันหมด ในสายตาของลูกค้า ผลิตภัณฑ์หลายๆอย่างสามารถใช้ทดแทนกันได้ ทำให้อำนาจในการต่อรองของลูกค้าซึ่งเป็นผู้ซื้อมีมากตามไปด้วย

5. กลุ่มผู้จำหน่ายวัตถุดิบ (suppliers) ซึ่งเป็นผู้จัดส่งต่อในอุตสาหกรรมไทยมีผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ถ้าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมใดมีจำนวนผู้จัดส่งซึ่งเป็นกลุ่มผู้จำหน่ายวัตถุดิบน้อย ก็

จะมีอำนาจในการต่อรองต่ำ ดังนั้นการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้มีความได้เปรียบเหนือคู่แข่งจำเป็นต้องมีผู้จัดตั้งซึ่งเป็นกลุ่มผู้จำหน่ายวัตถุดิบเป็นจำนวนมาก เพื่อจะได้ดำเนินกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จจากการพัฒนาศักยภาพของธุรกิจอุตสาหกรรมไทย

หัวใจของกลยุทธ์การแข่งขันเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน คือการเอาชนะคู่แข่งซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับ กลยุทธ์ทั้ง 3 ประการดังต่อไปนี้

1) กลยุทธ์การสร้าง ความแตกต่าง (differentiation) คือผลิตภัณฑ์สินค้าที่ผลิตได้ต้องมีความแตกต่างที่ไม่สามารถหาได้จากผลิตภัณฑ์สินค้าทั่วไป มีการเพิ่มศักยภาพหรือประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์จนสามารถตั้งราคาขายที่แพงกว่าคู่แข่งได้ สร้างความโดดเด่นที่แสดงถึงฐานะของผู้ซื้อ ชื่อเสียงหรือตราสัญลักษณ์ของผู้ผลิต เป็นผู้นำด้านคุณภาพมีการสร้างมูลค่าและคุณค่าที่มากขึ้น มีนวัตกรรมใหม่ๆเกิดขึ้น มีการนำเสนอสิ่งใหม่ๆที่ลูกค้าสนใจ

2) กลยุทธ์การมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ (cost leadership) โดยการลดค่าใช้จ่ายในทุกด้าน หากธุรกิจอุตสาหกรรมมีต้นทุนต่ำก็ย่อมจะอยู่ในตลาดที่มีการแข่งขันได้แม้ว่าจะมีสัดส่วนกำไร (profit margin) ต่ำก็ตาม ซึ่งลักษณะเช่นนี้ จะทำให้คู่แข่งอื่นไม่ยอมเข้ามาแข่งขันเพราะไม่คุ้มกันกับความเสี่ยงกับการทำตลาดเพื่อให้อยู่รอด กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนเป็นการทำให้ต้นทุนการผลิตที่ต่ำโดยการลดค่าใช้จ่ายทุกด้านถือเป็นเรื่อง

สำคัญของการจัดการเพราะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ

3) กลยุทธ์การเจาะจงในตลาด (focus strategy) เป็นการผลิตสินค้าให้กับตลาดเฉพาะส่วน (niche market) ด้วยสินค้าและบริการที่จำเพาะ ทำให้สามารถตั้งราคาขายได้สูง เนื่องจากลูกค้าจำเป็นต้องซื้อจากธุรกิจนั้นเนื่องจากมีความพึงพอใจและมีความต้องการเฉพาะในตัวสินค้าผลิตภัณฑ์นั้นๆ ไม่เสี่ยงที่จะไปซื้อจากที่อื่น

3. การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันระดับองค์กรและบริษัท

การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระดับองค์กรและบริษัท ตามแนวทางของ ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ที่เป็นแนวคิดที่ช่วยทำความเข้าใจถึงบทบาทของแต่ละหน่วยธุรกิจว่าก่อกำเนิดคุณค่าให้แก่ลูกค้าอย่างไร โดยแบ่งกิจกรรมภายในองค์กรเป็น 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมหลัก (primary activities) และกิจกรรมสนับสนุน (support activities) โดยกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรมเกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการ การตลาด การขนส่งสินค้าและบริการไปยังผู้บริโภค ประกอบด้วย (1) การขนส่งการจัดเก็บและการแจกจ่ายวัตถุดิบ (Inbound Logistics) (2) การแปรรูปวัตถุดิบให้ออกมาเป็นสินค้า (Opertin) (3) การจัดเก็บรวบรวมจัดจำหน่ายสินค้าและบริการไปยังลูกค้า และบริการหลังขาย (Customer Service) ส่วนกิจกรรมสนับสนุนซึ่งเสริมกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย (1) การจัดซื้อจัดหา (Procurement) (2) การพัฒนาเทคโนโลยี สินค้าและบริการตลอดจนกระบวนการผลิต (3) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human

Resource Management) และ (4) โครงสร้างพื้นฐานขององค์การและการบริหารจัดการ (Infrastructure) ทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับองค์การ

การเตรียมความพร้อมเพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564. (2559) ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 133, ตอนที่ 115 ก หน้า 14-19.)

1. การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ได้แก่

1.1 การสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสาขาการผลิตและบริการเดิมและต่อยอดไปสู่ความเป็นอัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยี อาทิ กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบ เครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม กลุ่ม

1.2 การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (Technopreneur) รวมทั้งเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตที่เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ ได้แก่ เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา เพื่อให้สามารถเข้าถึงและ นำผลงานวิจัยพร้อมใช้มาต่อยอดใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยดำเนินการ

ควบคู่กับการส่งเสริมสังคม ผู้ประกอบการที่ผลิตได้ขายเป็น

1.3 การพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขา STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) และส่งเสริมห้องปฏิบัติการวิจัยของภาคเอกชนที่ได้มาตรฐานและในแขนงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการสร้าง นวัตกรรมของประเทศในอนาคต เช่น สาขาวิทยาการรับรู้ ชีววิทยาเชิงสังเคราะห์ เซลล์ต้นกำเนิด เป็นต้น

1.4 การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นทางการ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนานวัตกรรมทางสังคมให้เป็นกลไก ในการลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส อาทิ เทคโนโลยีเพื่อผู้สูงอายุ อุปกรณ์ช่วยผู้พิการ

1.5 การปรับกลไกระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้งระบบทั้งกลไกการให้ทุนวิจัย การสร้างเครือข่ายวิจัย กระบวนการวิจัย การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการประเมินผลโครงการวิจัย โดยต้องมุ่งเน้นการประสานพลังและศักยภาพของนักวิจัยในสาขาต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของ ภาคเอกชนในการยกระดับศักยภาพทางเทคโนโลยีได้อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนากำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรใน ทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง ภายใต้เงื่อนไข การเปลี่ยนแปลงไปสู่โครงสร้างประชากรสังคมสูงวัย ที่ทำให้จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลงต่อเนื่อง และเกิดการขาดแคลนแรงงาน ผลผลิตภาพแรงงานต่ำ คุณภาพคนยังมีปัญหาในทุกช่วงวัยและส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ แรงงานมีปัญหาทั้งในเรื่อง ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน ดังนั้น จุดเน้นการพัฒนาคนที่สำคัญ มีดังนี้

2.1 การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม ในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการ ในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม เช่น เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นพัฒนาทักษะการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้ง การให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้มีความพร้อมในการต่อยอดพัฒนาทักษะในทุกด้าน มีทักษะการทำงานและ การใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน วัยแรงงานเน้นการสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพที่สอดคล้อง กับตลาดงานทั้งทักษะขั้นพื้นฐาน ทักษะเฉพาะในวิชาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ ทักษะ การประกอบ

อาชีพอิสระ วัยสูงอายุเน้นพัฒนาทักษะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและ ประสบการณ์

2.2 การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตอย่างสำคัญ

2.3 การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับ การเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพัฒนาระบบ ทวิภาคีหรือสหกิจศึกษาให้เอื้อต่อ การเตรียมคนที่มีทักษะให้พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3. การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของ **ห่วงโซ่มูลค่า** โดยการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐานและทุนทางเศรษฐกิจให้สนับสนุน การเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่ให้กับระบบ เศรษฐกิจ และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้าง สังคมผู้ประกอบการที่มีทักษะในการทำธุรกิจทันต่อการ

เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพ และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็น ประเทศรายได้สูงในอนาคต

4. การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมและการต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและบริการให้โดยใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและนวัตกรรม วางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคตทั้ง ในด้านการเตรียมคนและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างระบบกลไกและเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการ เชื่อมโยงความร่วมมือของภาคธุรกิจในลักษณะคลัสเตอร์

5. การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต และนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย และ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์ และโทรคมนาคม ในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงานภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้าน โลจิสติกส์ โดยพัฒนา ความเชื่อมโยงตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนให้มีความต่อเนื่องและเป็นโครงข่าย ที่สมบูรณ์ พัฒนารูปแบบและบริการการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุง กฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่ง

และบริการโลจิสติกส์ และเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดนตลอดจนเชื่อมโยงระบบ การผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ

6. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคม ผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

7. การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษา และ พื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม เพื่อลดมลพิษที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค พัฒนาระบบบริหารจัดการที่โปร่งใสเป็นธรรม ส่งเสริม การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นวงกว้างมากขึ้น ต้องเร่งเตรียมความพร้อมในลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรวมทั้ง บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

8. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประทุติมิชอบและการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ในระบบการบริหาร

จัดการภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริม และพัฒนา ธรรมชาติภายในภาครัฐอย่างเป็น รูปธรรมทั้งในด้านระบบการบริหารงานและ บุคลากร ในส่วนการบริหาร จัดการภาครัฐ ให้ โปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้ อย่างเป็นธรรม และประชาชนมีส่วนร่วม มีการ กระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่ เหมาะสม ระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น

9. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ ระบบโลจิสติกส์ของประเทศ เพื่อขยาย ชีต ความสามารถและพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อ รองรับการค้าขายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ หลัก และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุก กลุ่มในสังคม สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงในอนุ ภูมิภาคและ ในอาเซียนอย่างเป็นระบบโดยมี โครงข่ายเชื่อมโยงภายในประเทศที่สนับสนุนการ พัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียง เศรษฐกิจต่างๆ การ พัฒนาระบบบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินการ สร้างความเป็นธรรม ในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน และการคุ้มครอง ผู้บริโภค การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และการพัฒนา ผู้ประกอบการ ในสาขาโลจิสติกส์และหน่วยงานที่มี ศักยภาพไปทำธุรกิจ在不同ประเทศ

10. การสร้างความร่วมมือระหว่าง ประเทศให้เข้มแข็งและส่งผลต่อการพัฒนา อย่าง เต็มที่มุ่งเน้นการผลักดันให้ความเชื่อมโยงด้าน กฎระเบียบและในเชิง สถาบันมีความคืบหน้าและ ชัดเจนในระดับปฏิบัติการและในแต่ละจุดพื้นที่

เชื่อมโยงระหว่างประเทศ รวมทั้ง การผลักดันการ ลดการใช้มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษีในการ กีดกันการค้าการลงทุนระหว่างกัน ควบคู่กับ การ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชิงกายภาพที่ต้องเชื่อมโยง เครือข่ายภายในประเทศและต่อเชื่อมกับประเทศ เพื่อนบ้าน และการเตรียมความพร้อมให้ประเทศ ไทยเป็นประตูไปสู่ภาคตะวันตกและตะวันออกของ ภูมิภาค เอเชีย ตลอดจนมุ่งเน้นการต่อยอดจาก ความเชื่อมโยงเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่ เศรษฐกิจและชุมชนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันและการกระจายความเจริญ ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยต้องดำเนินยุทธศาสตร์ในเชิงรุกในการ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุน ใน ต่างประเทศทั้งในส่วนที่จะทำให้เกิดการเชื่อมต่อ ห่วงโซ่มูลค่าในอาเซียนที่จะเพิ่มขีดความสามารถใน การแข่งขันและเพื่อขยายโอกาส ด้านการค้าและ การลงทุนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม (CLMV) และ อาเซียน รวมทั้ง การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือ ของอาเซียนกับกลุ่มประเทศนอกกลุ่ม อาเซียน รวมทั้งเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีโลกด้วยการ ส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบความ ร่วมมือต่างๆ รวมทั้งการสนับสนุนการขับเคลื่อน การพัฒนาภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

11. การส่งเสริมการลงทุนไทยใน ต่างประเทศ (Outward Investment) โดย พัฒนา ผู้ประกอบการโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมให้สามารถพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศ

เพื่อนบ้าน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและการสนับสนุนการดำเนินงานของสภาธุรกิจภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ และสนับสนุนแหล่งเงินทุนและแหล่งข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับฐานการผลิตในต่างประเทศ

12. การปรับปรุงภาคการเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สามารถ แข่งขันได้ ซึ่งภาครัฐต้องเร่งปรับปรุงกฎระเบียบในการกำกับดูแลภาคการเงินเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันและการให้บริการต่อผู้บริโภคและภาคธุรกิจเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมรวมทั้ง การกำกับดูแลที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงทางการเงินและกระแสการเคลื่อนย้ายของ เงินทุนที่จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปและมีปริมาณธุรกรรมที่มากขึ้น ในขณะเดียวกันสนับสนุนการนำ เทคโนโลยีทางการเงินมาใช้อย่างเข้มข้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการเข้าถึง การพัฒนาเครื่องมือทางการเงิน เพื่อการระดมทุนมาใช้สนับสนุนการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ ขยายการเข้าถึงบริการทางการเงิน เพื่อให้ ภาคธุรกิจและประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างทั่วถึงในต้นทุนที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาองค์กรการเงินฐานราก

การปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้ (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2554, หน้า 6-8)

1. การผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยการพัฒนากระบวนการผลิตจะคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความสะอาด (Environmental Friendly – Green and Clean) ซึ่งในปัจจุบันได้มีการคำนึงถึง ประเด็นเหล่านี้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างสังคมและอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการปล่อยคาร์บอน ต่ำ (Low carbon society) การสร้างสังคมที่มีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate resilience society) และอุตสาหกรรมที่ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (Green growth industry)

2. การแข่งขันของอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างความยอมรับในเรื่องมาตรฐาน โดยยึดหลักความ รับผิดชอบต่อสังคม (Adopt Global Standard / Business Ethic) ด้วยความแตกต่างทั้งในด้าน สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม รวมถึงความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาด้านเทคโนโลยีในนานาประเทศส่งผลให้แต่ละ ประเทศมีการกำหนดเงื่อนไขกฎระเบียบที่แตกต่างกันไป ทั้งในการนำเข้าและส่งออกสินค้า อย่างไรก็ตาม ภายใต้ กระแสการเปลี่ยนแปลงในบริบทใหม่ที่ สินค้าและบริการสามารถเคลื่อนย้ายได้โดยอิสระและไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงขอบเขตของประเทศ ส่งผลให้ความต้องการสินค้าและบริการต่างๆในแต่ละประเทศมีความคล้ายคลึง และ เป็นมาตรฐานที่ใกล้เคียงกันมากขึ้น ดังนั้น นโยบายและการพัฒนา ด้านมาตรฐานของประเทศจำเป็นต้องกำหนดให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศมากขึ้น

3. การใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าตามแนวทางประเทศไทย 4.0

โดยเน้นการสร้างความสามารถ ของผู้ผลิตแต่ละประเภท โดยเฉพาะด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และฐานความรู้ (Apply Technology/Knowledge Based) ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรม โดยอาศัยองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมในแต่ละอุตสาหกรรม มาบูรณาการร่วมกับองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน และรองรับความเปลี่ยนแปลงตามกระแสความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ต่อไป

4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ (Collaborative Network/ Cluster) ในแต่ละอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันในการช่วยเหลือและพัฒนาของแต่ละอุตสาหกรรม โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือนี้จะเน้นการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน ทั้งนี้ การสร้างเครือข่ายดังกล่าวไม่เพียงแต่การผลักดันให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตร่วมกันของเครือข่ายผู้ประกอบการเท่านั้น แต่ยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันกันยกระดับศักยภาพของแต่ละสถานประกอบการ ให้ทัดเทียมกับสถานประกอบการอื่นๆในเครือข่ายซึ่งจะสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่การแข่งขันในระดับนานาชาติต่อไป

5. เชื่อมโยงการผลิตเป็นเครือข่ายภายในอุตสาหกรรมและระหว่างอุตสาหกรรม ให้มีการผิวกพลัง ในการผลิตผลิตโดยใช้ห่วงโซ่การผลิตเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ภายใต้รูปแบบการผลิต

ใหม่ (New Mode of Production Through Global Value Chain) การตอบสนองต่อบทบาทของการเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่คุณค่าในภาพรวมของอุตสาหกรรมของโลก (Global Value Chain) ภายใต้บริบทใหม่ในการเปลี่ยนแปลงของโลกจากรูปแบบการผลิตที่เน้นการสร้างห่วงโซ่อุปทานภายในประเทศ ไปสู่รูปแบบการผลิตใหม่ที่เน้นการสร้างฐานการผลิตร่วมกันในระดับนานาชาติ ทั้งในด้านการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งการผลิตแต่ละส่วนที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศ นั้นจะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการต่างๆได้ บนพื้นฐานการบริหารจัดการเพื่อหาแหล่งวัตถุดิบหรือแหล่งผลิตที่มีราคาต่ำและมีประสิทธิภาพสูงสุด

6. การสร้างความสามารถหลักเฉพาะด้านที่มีความสามารถสูงสุด (Focus on Specialized Core Competency) โดยการปรับเปลี่ยนจากการจ้างผลิตที่ขึ้นอยู่กับกำลังการผลิตของผู้ประกอบการแต่ละรายไปสู่การจ้างผลิตที่พิจารณาจากความเชี่ยวชาญของผู้ประกอบการเป็นสำคัญ ดังนั้นความได้เปรียบในการแข่งขัน จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัว (Economic for flexibility) และการกำหนดมาตรฐานการผลิตจะขึ้นอยู่กับมาตรฐานสากล ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในการพัฒนากระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งนี้จะต้องให้ความสำคัญเพิ่มเติมกับศักยภาพของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (Small/Smart Enterprise) ซึ่งเป็นผู้ประกอบการกลุ่มใหญ่ที่มีการกระจายตัวอยู่ในภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ โดยการพัฒนาศักยภาพของ

ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้ จะเป็นการพัฒนารากฐานที่สำคัญของอุตสาหกรรม ทั้งส่วนของ วัตถุดิบ การผลิต และการตลาด ให้สามารถก้าวไปสู่การแข่งขันในระดับนานาชาติได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

7. การให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ คำนึงถึงปัจจัยความเสี่ยงในด้านต่างๆภาวะความเสี่ยง และสภาวะความมั่นคงของโลกในรูปแบบใหม่ (Manage Through Global Risk) เพื่อรองรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะทางด้านความมั่นคง และความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผล กระทบไม่ว่าจะเป็นการโยกย้ายฐานการผลิต ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมโลก ซึ่งเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลให้รูปแบบและโครงสร้างการผลิตต้องมีการปรับตัว และมีการวางแผน เพื่อรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมมากนัก

8. สร้างรูปแบบการเข้าถึงตลาดผ่านช่องทางใหม่ เพื่อการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย (New Market Access) จากแนวโน้มการรวมประเทศต่างๆของโลก ในบริบทใหม่ที่จะเกิดขึ้นนั้น ส่งผลให้ประเทศต่างๆมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมให้เหมาะสมกับกระแสการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น รวมถึงประเทศเกิดใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้น จึงเป็นโอกาสอันดีในการสร้างตลาดใหม่ โดยการเข้าถึงตลาดเหล่านี้จำเป็นต้อง อาศัยความรวดเร็ว ภาพลักษณ์ ในการสร้างตลาด รวมไปถึงช่องทางในการกระจายสินค้า ทั้งนี้เพื่อการสร้าง

ฐาน การแข่งขันของอุตสาหกรรมให้มีความเติบโตมากยิ่งขึ้น

มาตรการรองรับของภาครัฐในการเสริมสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน ของอุตสาหกรรมไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

1. นโยบายการยกระดับความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยโดยการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานเพื่อทดแทนการนำเข้า สร้างกลุ่มอุตสาหกรรมที่เน้นการเชื่อมโยงทั้งในและนอกประเทศ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ การพัฒนารูปแบบการผลิตเพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน

2. นโยบายในการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนเพื่อ การสร้างความได้เปรียบในแข่งขันด้วยการส่งเสริมและพัฒนา ปัจจัยหลักที่สำคัญในการยกระดับการเพิ่มมูลค่าและการบริการเพื่อให้ได้เปรียบเชิงแข่งขัน ได้แก่ ปัจจัย การผลิต ด้านอุปสงค์ ด้านอุตสาหกรรมสนับสนุนและเกี่ยวเนื่องกัน และด้านกลยุทธ์ โครงสร้างและการแข่งขันและปัจจัยเสริม คือนโยบายรัฐบาล

3. นโยบายในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและ พัฒนาแรงงานภาคอุตสาหกรรม โดยการ ใช้กระบวนการในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและ ฝึกอบรม เพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะ แรงงานอุตสาหกรรม นับตั้งแต่ความรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์และวิศวกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการ ดำเนินการผลิต การกระจายสินค้า การวิเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งความรู้ที่ต้องใช้ใน

กระบวนการผลิต เพื่อแก้ปัญหาหรือความรู้เพื่อใช้ในการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ในด้านอุตสาหกรรม

4. นโยบายอุตสาหกรรมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยในอนาคตต้องคำนึงถึงการพัฒนาทุกองค์ประกอบทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาอุตสาหกรรมต้องสนองความต้องการพื้นฐานของคนจนในระบบเศรษฐกิจในการยกระดับรายได้ เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้านรายได้โดยการส่งเสริมการยกระดับเทคโนโลยีแก่อุตสาหกรรมที่เน้นแรงงานในการผลิตเพื่อช่วยผลิตภาพแรงงาน

5. นโยบายรองรับผลกระทบจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ (1) การเจรจาเพื่อให้มีความยืดหยุ่น หากไทยเห็นว่าอุตสาหกรรมประเภทใดของไทย ไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ได้ (2) การกำหนดมาตรการเพื่อปกป้องด้านเศรษฐกิจ (Safeguard Mechanism) ในกรณีที่มีการดำเนินการเปิดเสรีภายใต้ AEC Blueprint (3) จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า (Adjustment Fund) หากมีภาคการผลิตหรือบริการใดที่ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงหรือป้องกันล่วงหน้าไม่ได้ (4) สร้างกลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามแผนงานไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (5) การปรับปรุงกฎเกณฑ์กฎระเบียบที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามที่ได้ตกลงกันไว้ (6) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อปรับตัวให้ทันกับสภาวะการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป และสามารถ

ใช้ประโยชน์จากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้อย่างเต็มที่ (7) สร้างกลไกประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน เพื่อติดตามความคืบหน้าของการเจรจา และเพื่อเป็นเวทีให้ภาคเอกชนพิจารณาใช้ประโยชน์

บทสรุป

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ถือเป็นก้าวสำคัญในการร่วมมือกันของภูมิภาคอาเซียน นอกจากอาเซียนจะได้ประโยชน์จากการเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกันแล้ว ยังเป็นการสร้างอำนาจต่อรองทางการค้าในเวทีการค้าโลกอีกด้วย สำหรับประเทศไทย การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งผลดีต่อประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้น ภาคอุตสาหกรรมของไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัว เพื่อเสริมสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน เพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยรัฐบาลและผู้ประกอบการอุตสาหกรรมต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่กำหนดความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ ทั้งด้านปัจจัยการผลิต ด้านอุปสงค์ ด้านอุตสาหกรรมที่สนับสนุนและเกี่ยวเนื่องในประเทศ ด้านกลยุทธ์โครงสร้างและการแข่งขัน พลังการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความได้เปรียบของการแข่งขันตามกลยุทธ์การแข่งขันและแนวทางของห่วงโซ่คุณค่า การเตรียมความพร้อมด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม การพัฒนากำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาแรงงานภาคอุตสาหกรรม การปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมไทยที่

เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าตามแนวทางประเทศไทย 4.0 รวมทั้งมาตรการของภาครัฐในการเสริมสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย นอกจากนี้แล้วในส่วนของผู้ประกอบการจำเป็นต้องรู้ลึกเกี่ยวกับ

กฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ของประเทศอาเซียนที่เป็นคู่แข่งและปรับตัวปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมเพื่อเป็นการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันและสร้างโอกาสในการประกอบกิจการต่างๆ ในภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการและการลงทุนให้กับประเทศชาติและผู้ประกอบการด้วยกัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงอุตสาหกรรม. (2554). แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ.2555-2574. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2559 จาก www.nesdb.go.th/Portals/news/academic/14/data_0411010514.pdf

กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560-2564. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2559 จาก www.industry.go.th/psd/index.php/2015-11-05-07-41-03/836--2560-2564-2/file

ศูนย์อาเซียนมหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2559). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC): โอกาสและผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทย. ขอนแก่น: ผู้แต่ง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนที่แรก วันที่ 30 ธันวาคม 2559

Porter, M.E. (1985). *Competitive advantage: Creating and Sustaining superior performance*. New York: The Free Press.

Porter, M.E. (1998). *The competitive advantage of nations*. New York: The Free Press.